

Giv ritualet frit!

Af Georg Klinting

Kristina Nilsson, Seest ved Kolding, efterlyser (Prfbl. 2011/35) et opgør med højrefløjens teologi. Den konkrete foranledning er, at de tre kolleger ved Kristkirken alle som én siger nej til at vie fraskilte. Hun spørger retorisk, om man ikke burde drøfte Anders Gadegaards forslag om at afskaffe præsters ret til at afvise medvirken ved vielse af fraskilte.

Jeg er enig i, at folkekirken trænger til at få gjort op med det skriftsyn, der ligger bag afvisningen af at vie fraskilte. Det er en teologisk afklaring, der skal til, og den skal være foretaget konkret på ægteskabsforståelsens område, før der drages kirkeretlige konsekvenser i retning af at afskaffe præsters ret til at sige nej til at vie fraskilte. Fritagelsesbestemmelsen er nemlig symptom på en teologisk uafklarethed, som folkekirken alt for længe har måttet leve med takket være en slap folkekirkedelse, men fritagelsesbestemmelsen er jo ikke i sig selv årsag til den uafklarede teologi.

Hvor kirken i det hele taget ...

En teologisk afklaring kunne begynde med spørgsmålet, hvorfor kirken i det hele taget skal forvalte vielsesmyndighed. Teologisk er der næppe nogen overbevisende begrundelse for, at kirken skal udøve vielsesmyndighed, for efter lutherske begreber er ægteskabsindgåelse en borgerligt forretning og ikke et sakramente. Selv når denne borgerlige forretning er henlagt til kirkerummet, er det ret beset parret selv, der gifter sig i kraft af deres gensidige ja-ord til hinanden. Det er med andre ord ikke præsten, der gifter parret (og derfor behøvede kollegerne ved Kristkirken vel i grunden heller ikke at være så kostbare). Af teologiske grunde hører vielsen til på rådhuset. Flyttes den hen på rådhuset, er problemet løst med de præster, der ikke vil vie fraskilte. Og så kan man ellers komme i gang med de nok så interessante overvejelser over, hvad en kirkelige velsignelse af et borgerligt indgået ægteskab er eller bør være.

Ritualhandlinger til tolkning af menneskelivets tilskikkelser

Folkekirken bør ikke være karrig med at lave ritualhandlinger til tolkning af menneskelivets tilskikkelser, in casu indgåelse af ægteskab. Meningen med en kirkelige ritualhandling er ikke, at præsten skal legitimere en bestemt samlivsform som særligt gudvelbehagelig frem for andre, men at præsten skal forkynde evangeliet ind i den konkrete situation, at to mennesker med borgerlig retsmyndighed har givet hinanden deres ja-ord. Også når en af parterne har været gift før, har parret brug for at høre evangeliet forkyndt. At forkynde evangeliet for ægtefolk er en udfordring, som enhver præst qua sin profession bør kunne tackle, hvad enten der er tale om førstegangsgifte eller ej. Jeg ser derfor ingen grund til, at visse præster i visse situationer skal fritages for den opgave at forkynde evangeliet for folk, der vil have evangeliet forkyndt. Alle sognepræster bør med andre ord have pligt til at stille op, når borgerligt viede beder om kirkelig velsignelse.

For folkekirkens rummeligheds og samdrægtigheds skyld bør der arbejdes på, at folkekirkens ritualtekster kan sikre rummeligheden og fremme samdrægtigheden. Selv om folkekirken måtte

frasige sig den juridiske vielsesmyndighed, bliver spørgsmålet om en passende ritualhandling tilbage, nemlig ritualhandlingen for det, som med et lidt uheldigt udtryk kaldes „kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab“

Velsignelsesritualet ligner vielsesritualet til forveksling og er teologisk lige så problematisk som dette. Der er tre tekstlæsninger, som so oder so skal legitimere det borgerlige ægteskab som en gudgiven orden og velsignelse. Men bibelbrugen holder ikke for et nærmere eftersyn. For det var altså ikke det borgerlige ægteskab, Gud indstiftede i skabelsens morgen, og ægteskabet var på nytestamentlig tid noget andet, end ægteskabet er i dag.

For rummelighedens skyld

Jeg tror ikke, folkekirkens præster foreløbig bliver færdige med at diskutere ægteskabssyn. Derfor – for rummelighedens skyld – foreslår jeg at give ritualet fri. Overlad til den enkelte præst at vælge de bibeltekster, der skal indgå i ritualet for den kirkelige velsignelse. Og hvis der overhovedet skal figurere et ritual i ritualbogen, så lad det være rent vejledende (ligesom begravelsesritualet). Men i øvrigt synes jeg, man skulle overveje den mulighed at give velsignelsehandlingen karakter af en nadvergudstjeneste. Så får brudeparret – sammen med bryllupsfølget – den bedste og smukkeste velsignelse, nogen kan ønske sig.

Modellen vil også kunne bruges, når folkekirkens præster skal betjene homofile par med en eller anden form for kirkelig ritualhandling.

Trykt i Præsteforeningens Blad den 23. sept. 2011